YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)
18 päivänä joulukuuta 1997 *

Asiassa C-361/95,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään oikeudellinen neuvonantaja Dimitrios Gouloussis ja oikeudellisessa yksikössä toimiva kansallinen virkamies Blanca Vilá Costa, prosessiosoite Luxemburgissa c/o oikeudellisen yksikön virkamies Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

kantajana,

vastaan

Espanjan kuningaskunta, asiamiehenään yhteisön oikeutta ja toimielimiä koskevan kansallisen koordinoinnin pääjohtaja Alberto José Navarro González ja yhteisön oikeutta koskevia asioita hoitavan osaston valtionasiamies Rosario Silva de Lapuerta, prosessiosoite Luxemburgissa Espanjan suurlähetystö, 4—6 boulevard E. Servais,

vastaajana,

jossa kantaja vaatii yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että Espanjan kuningaskunta ei ole noudattanut EY:n perustamissopimuksen mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole antanut eikä saattanut voimaan säädetyssä määräajassa muuta ensivakuutusta kuin henkivakuutusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta sekä direktiivien 73/239/ETY ja 88/357/ETY muuttamisesta 18 päivänä kesäkuuta 1992 annetun neuvoston direktiivin

* Oikeudenkäyntikieli: espanja.

92/49/ETY (kolmas vahinkovakuutusdirektiivi, EYVL L 228, s. 1) noudattamisen edellyttämiä lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä ja toissijaisesti koska se ei ole ilmoittanut näistä säännöksistä ja määräyksistä komissiolle,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja C. Gulmann sekä tuomarit M. Wathelet, J. C. Moitinho de Almeida (esittelevä tuomari), P. Jann ja L. Sevón,

julkisasiamies: A. La Pergola,
kirjaaja: hallintovirkamies L. Hewlett,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan asianosaisten 15.5.1997 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 17.6.1997 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan yhteisöjen komissio on nostanut EY:n perustamissopimuksen 169 artiklan nojalla kanteen, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 23.11.1995 ja jossa yhteisöjen tuomioistuinta vaaditaan toteamaan, että Espanjan kuningaskunta

ei ole noudattanut EY:n perustamissopimuksen mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole antanut eikä saattanut voimaan säädetyssä määräajassa muuta ensivakuutusta kuin henkivakuutusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta sekä direktiivien 73/239/ETY ja 88/357/ETY muuttamisesta 18 päivänä kesäkuuta 1992 annetun neuvoston direktiivin 92/49/ETY (kolmas vahinkovakuutusdirektiivi, EYVL L 228, s. 1, jäljempänä direktiivi) noudattamisen edellyttämiä lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä ja toissijaisesti koska se ei ole ilmoittanut näistä säännöksistä ja määräyksistä komissiolle.

2 Direktiivin 57 artiklassa säädetään, että jäsenvaltioiden on annettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1993 ja ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

3 Koska komissio ei ollut saanut ilmoitusta Espanjan kuningaskunnan direktiivin noudattamiseksi antamista säännöksistä ja määräyksistä, se kehotti 10.2.1994 päivätyllä virallisella huomautuksella Espanjan kuningaskuntaa esittämään huomautuksensa kahden kuukauden määräajassa.

4 Koska komissio ei saanut minkäänlaista ilmoitusta, jonka perusteella se olisi voinut päätellä Espanjan kuningaskunnan noudattaneen direktiivistä johtuvia velvoitteitaan, se lähetti 24.10.1994 Espanjan kuningaskunnalle perustellun lausunnon, jossa se kehotti tätä ryhtymään tarpeellisiin toimenpiteisiin perustellun lausunnon noudattamiseksi kahden kuukauden määräajassa.

5 Espanjan viranomaiset ilmoittivat 18.1.1995 päivätyllä kirjeellä valmistelevansa direktiivin noudattamisen edellyttämiä toimenpiteitä.

6 Koska komissio ei saanut minkäänlaista ilmoitusta, jonka perusteella se olisi voinut päätellä, että Espanjan kuningaskunta oli noudattanut direktiivistä johtuvia velvoitteitaan, se nosti nyt käsiteltävänä olevan kanteen.

7 Komission kannekirjelmästä ja sen suullisista huomautuksista ilmenee, että tämän kanteen kohteena on laiminlyönti panna direktiivi täytäntöön asetetussa määräajassa ja toissijaisesti täytäntöönpanotoimenpiteiden ilmoittamatta jättäminen.

8 Espanjan kuningaskunta kiistää jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämisen, josta sitä syytetään, ja väittää, että sen määrittelemiseksi, onko direktiivi pantu täytäntöön vai ei, ei ole tutkittava ainoastaan 8.11.1995 annettua *Ordenación y Supervisión de los Seguros Privados*ta annettua lakia nro 30/1995 (yksityisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta ja valvonnasta annettu Espanjan laki, BOE nro 268, 9.11.1995, s. 32480, jäljempänä laki nro 30/1995), jolla direktiivin sisältö saatetaan osaksi Espanjan oikeusjärjestystä, vaan myös *Reglamento de Ordenación del Seguro Privado* -nimistä asetusta (yksityisten vakuutusyhtiöiden toiminnasta annettu asetus), joka on hyväksytty 1.8.1985 annetulla kuninkaan asetuksella nro 1348/85 (BOE nro 185, 3.8.1985), ja 26.11.1992 annettua *Ley de Régimen Jurídico de las Administraciones Públicas y del Procedimiento Administrativo Común* -nimistä lakia (julkishallinnon oikeudellisesta sääntelystä ja yleisesti sovellettavasta hallinnollisesta menettelystä annettu laki, BOE nro 285, 27.11.1992), joihin laissa nro 30/1995 viitataan, sekä 27.12.1956 annettua *Ley Reguladora de la Jurisdicción Contencioso Administrativa* -nimistä lakia (tuomioistuinten toimivallasta hallinto-oikeudellisissa riita-asioissa annettu laki, BOE nro 363, 28.12.1956).

9 Siltä osalta kuin kysymys on direktiivin 17, 21 ja 22 artiklasta, jotka koskevat yleistä velvollisuutta muodostaa vakuutustekninen vastuuvelka, tämän velan kattamiseen sopivia varoja ja tiettyjä näiden varojen hajauttamista koskevia sääntöjä, Espanjan kuningaskunta esittää lisäksi, että komissio ei ole ottanut huomioon siirtymäkauden järjestelyjä, joista säädetään direktiivin 50 artiklassa seuraavasti:

"Espanja voi 31 päivään joulukuuta 1996 asti sekä Kreikka ja Portugali 31 päivään joulukuuta 1998 asti noudattaa seuraavia siirtymäkauden järjestelyjä niiden sopimusten osalta, jotka kattavat ne riskit, jotka sijaitsevat yksinomaan yhdessä näistä jäsenvaltioista, ja muut riskit kuin direktiivin 73/239/ETY 5 artiklan d alakohdassa tarkoitetut riskit:

a) — —

b) tässä artiklassa tarkoitettuihin sopimuksiin liittyvän vakuutusteknisen vastuuvelan suuruus määritetään kyseisen jäsenvaltion valvonnassa sen vahvistamien sääntöjen mukaisesti tai niiden puuttuessa tämän direktiivin mukaisesti sen alueella noudatettujen menettelyjen mukaisesti. Tämän vakuutusteknisen vastuuvelan kattaminen samansuuruisilla ja toisiaan vastaavilla varoilla sekä näiden varojen sijainti on tämän jäsenvaltion valvonnassa tämän direktiivin mukaisesti annettujen säännösten ja noudatetun käytännön mukaisesti."

10 Espanjan kuningaskunta katsoo tämän perusteella, että näistä säännöksistä ei seuraa velvollisuutta saattaa näitä seikkoja osaksi kansallista oikeusjärjestystä ennen 31 päivää joulukuuta 1996 ja että ainoastaan sen säännöt ja noudatetut käytännöt, jotka koskevat vakuutusteknisen vastuuvelan kattamista samansuuruisilla ja toisiaan vastaavilla varoilla ja näiden varojen sijaintia, on mukautettava direktiivin mukaiseksi tai niitä on sovellettava sen mukaisesti.

11 Espanja katsoo vielä, että koska direktiivin 18 ja 23 artiklassa tarkoitetut seikat koskevat vakuutusteknistä vastuuvelkaa, myös niihin sovelletaan direktiivin 50 artiklassa tarkoitettua siirtymäkauden järjestelyä.

12 Komissio väittää, että direktiivi on pantu liian myöhään ja ainoastaan osittain täytäntöön lailla nro 30/1995. Sen mukaan etenkään direktiivin 6, 7, 17, 18, 21,

22, 23, 24 ja 56 artiklaa ei ole saatettu vaaditulla tavalla osaksi kansallista oikeusjärjestystä.

13 Siltä osin kuin ensinnäkin on kysymys direktiivin säännöksistä, jotka Espanjan kuningaskunnan mukaan on saatettu osaksi Espanjan oikeusjärjestystä lailla nro 30/1995, on todettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan arvioitaessa sitä, onko jäsenvaltio jättänyt noudattamatta jäsenyysvelvoitteensa, otetaan huomioon jäsenvaltion tilanne sellaisena, kuin se on perustellussa lausunnossa asetetun määräajan päättyessä, eikä yhteisöjen tuomioistuin voi ottaa huomioon tämän jälkeen tapahtuneita muutoksia (ks. erityisesti asia C-289/94, komissio v. Italia, tuomio 17.9.1996, Kok. 1996, s. I-4405, 20 kohta).

14 Tässä tapauksessa kuitenkin laki nro 30/1995 annettiin perustellussa lausunnossa asetetun määräajan päättymisen jälkeen, joten yhteisöjen tuomioistuin ei voi ottaa sitä huomioon. Näin ollen on todettava, että direktiivin niiden artiklojen täytäntöönpanoa, jotka Espanjan kuningaskunta väittää saattaneensa osaksi kansallista oikeusjärjestystään lailla nro 30/1995, ei ole tehty asetetussa määräajassa siten, että yhteisöjen tuomioistuin voisi ottaa sen huomioon.

15 Siltä osin kuin toiseksi on kysymys direktiivin niistä säännöksistä, jotka Espanjan kuningaskunta katsoo saattaneensa osaksi kansallista oikeusjärjestystään ennen komission asettaman määräajan päättymistä voimassa olleilla säännöillä, on todettava, että komissio on täysin oikein todennut, että tässä tapauksessa on tarpeen antaa erillinen täytäntöönpanosäädös, koska direktiivin 57 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa säädetään nimenomaisesti, että jäsenvaltioiden täytyy varmistaa, että tämän direktiivin täytäntöönpanosäännöksissä viitataan tähän direktiiviin tai

että niihin liitetään sellainen viittaus, kun ne virallisesti julkaistaan (ks. vastaavasti asia C-137/96, komissio v. Saksa, tuomio 27.11.1997, Kok. 1997, s. I-6749, 8 kohta). Säännöt, joihin Espanjan kuningaskunta viittaa ja jotka on mainittu tämän tuomion 8 kohdassa, eivät kuitenkaan täytä tätä edellytystä.

16 Mitä sitten tulee niihin direktiivin säännöksiin, jotka Espanjan kuningaskunnan mukaan kuuluvat direktiivin 50 artiklassa säädetyn siirtymäkauden järjestelyn piiriin, on todettava, kuten komissio on täysin oikein katsonut, että tällaista järjestelyä voidaan soveltaa ainoastaan silloin, kun direktiivi on pantu kokonaisuudessaan täytäntöön ja direktiivin säännösten mukaisesti.

17 Näin ollen on todettava, että Espanjan kuningaskunta ei ole noudattanut tämän direktiivin mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole antanut säädetyssä määräajassa tämän direktiivin noudattamisen edellyttämiä lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä.

Oikeudenkäyntikulut

18 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Komissio on vaatinut Espanjan kuningaskunnan velvoittamista korvaamaan oikeudenkäyntikulut. Koska Espanjan kuningaskunta on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) Espanjan kuningaskunta ei ole noudattanut muuta ensivakuutusta kuin henkivakuutusta koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta sekä direktiivien 73/239/ETY ja 88/357/ETY muuttamisesta 18 päivänä kesäkuuta 1992 annetun neuvoston direktiivin 92/49/ETY (kolmas vahinkovakuutusdirektiivi) mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole antanut säädetyssä määräajassa kyseisen direktiivin noudattamisen edellyttämiä lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä.

2) Espanjan kuningaskunta velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Gulmann Wathelet Moitinho de Almeida

Jann Sevón

Julistettiin Luxemburgissa 18 päivänä joulukuuta 1997.

R. Grass C. Gulmann

kirjaaja viidennen jaoston puheenjohtaja